

Rosa Luxemburgin kirje Sonja Liebnechtille

Kirjoitettu Breslaun vankilassa
Joulukuulla v. 1917.

Siltä on nyt kulunut vuosi kun Karl viron Luckaun vankilassa. Olen ajatellut sitä usein tällä kuukaudella. Ja täsmälleen vuosi sitten olin minä luonasi Wronkessa ihanan joulukuusesti ääressä.

Tämä on minulle kolmas jouluvankikopissa, mutta älä ota sitä traagilliselta kannalta. Minä olen yhtä tyyni ja iloinen kuin konsanaan. Viime yönä makasin valvella kauan alkaa — en voi nykyään nukkua ennen kello yhtä, vaikka täydynkin mennä vuoteelle jo kello 10 ja pimeässä uineksia kaikenlaisista asioista.

Viime yönäkin ajattelin kuinka ihmeellistä on, että minä elän alati iloisin huumauksen vallassa, ilman erikoista syytä. Niinpä esimerkiksi, minä makaan pimeässä kopissani vuoteella, jonka patja on kova kuin kivi. Kaikkialla koko rakennuksessa valitsee tavallinen kuolemanhijaisuus. Voisi kuvitella olevansa hautakammiassa. Vankilan edessä kaiken yötä palavasta lyhdystä lankeava valopilkku muodostaa kuvion koppini kattoon. Aina silloin tällöin kuulen jonkun matkan päässä kiihtävän junan hiljentyneen tyrinän, tai läheltä, kakkunan alta yövartijan koleaan yksinään, kun hän kävelee raskaasti saappainen muutamia askelta luojentaakseen läykkiä säärillään. Hiekkapöytä näin toivottomasti noiden askelten alla, että on kuin koko olemassaolon toivottomuus kaikkusi läpi kostean, pimeän yön.

Niin minä makaan yksinäni hiljaa verhoutuneena talven synkkään valppaan — sen pimeyteen, yksitoikkoisuuteen ja vankuteen — ja kuitenkin sykki sydämeni tuntemattomasta, käsittelemättömästä sisäisestä ilosta, ikäänkuin minä kulkisin niityillä kirkkaassa päiväpaisteissa. Ja täät-

lä pimeydessä minä makaan hymyillen elämälle, ikäänkuin minä tuntisin jonkun salaisen taian mikä puokee valeverhoon kaiken pahan ja synkän ja muuttuu sen pelkäksi loistoksi ja iloksi. Ja kaiken alkaa minä etsin itsestäni tämän ilon syytä, löytämättä mitään. Ja minun täytyy taas hymyillä itselleni. Minä uskon, että se salaisuus ei ole muuta kuin elämä itse; se läpinäkymätön pimeys on yhtä ihanansieluä kuin sametti, jos vain osaa sitä oikein katsella. Ja yövartijan hitaiden askelten alla narisevasta kosteasta hiekkasta kohoaa ihmeellinen elämänlaulu, jos vain osaa sitä kuunnella. Sellaisina hetkinä minä ajattelen sinusta, ja toivon, että voisit jakaa kanssasi tämän taikavaimen, jotta sinäkin kaikissa vaiheissa käsitteisit elämän kauneuden ja kokonaisuuden ja voisit elää samantaisessa huumauksessa, että ikäänkuin kulkisit niityillä. En oijo vielotella sinua asketismin ja kuvittelun nautinnoihin. Minä toivon sinulle aistien kaikkia todellisia nautinnoita. Minä vain tahtoisin antaa sinulle, jos voisit, minun tyhjentyttömän sisäistä iloa, jotta minä tietäisin sinun kulkevan elämän läpi tähdillä kirjailijassa vitassa, mikä suojaisi sinua kaikelta, mikä on pientä, vähäpätöistä ja lannistavaa.

* * *

Oi, Sonitcha, hiljattain minä kärsin tuhmaa tuskaa täällä. Pihalle, missä tapaan käydä kävelemässä, tulee usein sotavankkureita lastattuna täyteen säkkejä, joissa on sotamiesten paitoja ja takkoja — usein veren tahraamia. Nämä tyhjenneisiin tänne. Jaetaan vankien korjattavaksi ja korjattuna taas lastataan vankkureille ja kuletetaan takasin armeijalle. Hiljattain erästä sellaista vankkuria veti hevosten asemasta puhvelivaljakko. Ensimmäisenä näin noita eläimiä näin läheltä. Ne ovat leveämpää ja vahvarakenteisempia kuin meidän nautaeläimemme ja niillä on litteä päätä ja suorat sarvet.

Niiden kalle on jotenkin samanlainen kuin meidän lampaiden, hyvin mustat, ja niillä on suuret, pehmeäloiset silmät. Ne on tuotu tänne Rumanian sotasaallina. Sotilaat, jotka ajavat näitä vankkureita, kertovat kuinka vaikea oli saada kiinni noita vapautteen tottuneita eläimiä ja vielä vaikeampi opettaa ne vetämään kuorma. Niitä piestään kauheasti. Noita satakunta näitä eläimiä on yksistään täällä Breslaussa. Kaikenlaisiksi, tottuneina Rumanian yläköjen runsalle laiturille, annetaan niille vähän ja kurjaa rehua. Niitä riistetään säälimättömästi ja vedetään kaikenlaisia raskaita kuormia ja ne kuljuttuvat nopeasti.

Muutamia päiviä sitten tuli tuollaiset säkeillä niin täyteen lastatut vankkurit, että puhvelivaljakko ei jaksanut vetää niitä portista sisään. Sotilas — raaka mies — joka kuormaa ajoin, suosi niitä piiskansa paksuamalla päällä, kunnes vankilanjohtaja huusi hänelle kysyen, eikö hän laittanut tunnetun sääliä eläimuraukoja kohtaan. "Ei kukaan meitäkään sääli", vastasi mies ilkeästi naurahtaan ja suosi eläimiä entistä julmemmin. Vihiidin saivat elukat kuorman mäen päälle, mutta toinen niistä vuoti verta. Ajattele, Sonitche, puhvelin nahka on tavattoman paksua ja tämän läpi vuoti veri. Kuorman purkamisen ajan seisovat eläinparat hiljaa, uupunaina, ja sillä, joka vuoti verta, oli mustilla kasvoillaan ja suurissa, tummissa, pehmeissä silmissään itkevän lapsukaisen ilme. Se oli juuri sellainen ilme kuin on lapsella, joka on saanut ankaran kurituksen tietämättä mistä syystä, eikä tiedä kuinka päästä raakaa väkivaltaa ja sen tuottamaa tuskaa pakoon. Minä seisoin sen edessä ja eläin katsoi minuun. Kyneleeni vierivät pitkän kasvojeni — ne olivat samoja kyneleitä, joita sekin vuodatti. Ei kukaan voi rakkaimman veltensä puolesta väristä tuskasta ankarammin kuin minä avuttomuudessani tä-

män mykän eläimen kärsimyksillä. Kuinka kaukana, kuinka saavuttamattoman etäällä, ijäksi kadotettuna olivat sen vapaat, runsaat Rumanian laitumet! Kuinka toisin siellä paistoi päivä ja tuulet huminot! Kuinka toisenlaisia siellä oli ihminenlaulu ja palminen torven soitutuva kutsu! — Ja täällä — tässä vierassa, rumaassa kaupungissa, saastaiset läävät, inhottavaa rehua, jossa on puoleksi mätäneviä oikia; outoja, julmia miehiä ja iskuja ja vertavuotavia haavoja. Oi, puhveli-veljeni, me kaksi seisomme yhdessä avuttomina ikeen alla. Me olemme yksi vain kärsimyksissämme avuttomuudessamme, kaipaussamme.

Tällä aikaa tyhjensivät vangit kuorman kullettaen säkit rakennuksen sisälle. Sotamies työnsi käteensä taskuihinsa ja käveli pihan polkuihin irvistellen ja viheltäen jotain yleisesti laulettua laulua. Koko tämä sota kulki silloin silinä minun silmiini edtse...

Sonitche, armas, ole tyyni ja hyvällä mielellä kaikesta huolimatta. Tällaista on elämä ja meidän täytyy se ottaa vastaan rohkeana, horjumatta ja hymyillen.

Rosa Luxembourg.

FORT BRAGG, CALIF.

Täällä on ollut sataisia ilmoja. Joulun aikana on taas niinkuin ennenkin monta iltaa.

Näytelmäseura esittää kaksi iltona näytöskappaletta "Teidän lakinne ja oikeutenne", vakava kappale, ja "Mammaa ahtaalla", humoristinen kappale. — Ompeluseuran illassa on myöskin lyhyt näytöskappale, "Rauhaton yö". En tiedä milloin ne esitetään.

Nuorisoliitolla on ilta joulukuuta 24 p., jossa näytetään lasten näytöskappale, "Rikkaiden joulu" ja on myöskin muuta ohjelmaa.

Takäläinen mylly laukautetaan korjauksien takia kolme kuukautta joulusta alkaen. Vilho H. Jylhä.

PAKKANEN: Aivan niin. Esimerkiksi tänään, minun piirrellessäni kauniita jääkukkia erään talon ikkunarautuihin, olisitte kuulut minkä riemun se nosti lapsukaisten kesken, jotka ihailivat piirroksiani ja kuinka he iloitsivat saadessaan luistelua.

JOULUPUKKI: Ja saadessaan mennä kelkkamäkeen.

POHJATUULI: Ja päästessään ulos raittiiseen tuuleen. Minä esimerkiksi olen tänään tehnyt paljon hyvää: hajotin myrkyllisen usvan, puhdistin ilman mikropeista, puhalsin taudin siemenet kuulumattomiin — PHILIP ja NARSISSI: (Tulevat).

PHILIP: Niin teitkin kelpo Pohjatuuli.

OLANTHA: Philip, puolustatko sinä Pohjatuulta?

NARSISSI: Sen teen minäkin, sillä nyt tiedämme kuka on oikea syyllinen.

PHILIP: Talvi apulaisineen ei ole syyllinen, sillä silloin olisi Kesä samoin, tiedättehan että paljon lapsia kuolee myöskin kuumuuteen.

NARSISSI: Vaikka jotkut pitävät kesästä paljon siksi, että silloin saavat matkustaa vuoristoihin ja kylpylaitoksille.

PHILIP: Nyt on meillä käsisissämme se joka on kaikkeen pahaan syyllinen.

TALVI: Missä hän on?

PAKKANEN: Tuokaa hänet tänne, minä nipistän hänen nenänpäätänsä.

OLANTHA: Tuokaa hänet tänne. Mene sinä vartioston päällikkö heidän mukanaan. (Philip, Narsissi ja Päällikkö menevät).

Koska Itku Vaikenee

Kaksinäytöksinen Keijukanäytelmä

(Jatk.)

JOULUPUKKI: (Lähestyen Olanthaa) Minä haluaisin tietää, mitä sinulla on oikeastaan minua vastaan, koska nuo keijusi eivät anna minulle pahastakaan rauhaa.

OLANTHA: Sinä olet liian itsekäs.

JOULUPUKKI: Itsekäs? Mitentä voit sanoa? — Enkö minä tuo iloa kaikkialle minne saavun. Enkö minä aukaise ihmisten sydämiä, hellitä heidän kukkarojensa nauhoja, toimita lahjapäivällisiä, ruokaa, vaatteita —

OLANTHA: Kyllä, mutta teet sen ainoastaan kerran vuodessa.

JOULUPUKKI: Ooh —

TALVI: Siinä sait Joulupukki.

JOULUPUKKI: Mutta eihän se ole minun syyni.

OLANTHA: Kenenkä syy se sitten?

(Philip, Narsissi ja Päällikkö tuovat sisään edellään Kapitalismia, joka on suuri, lihava mies. Puettu turkkeihin, silkihattu päässä, rahasalkku kädessä).

PHILIP: Tässä on se mies joka on kaikkeen pahaan syyppää.

KAUKKI: Mikä on hänen nimensä?

NARSISSI: Kapitalismin henki.

PHILIP: Hänen nimensä on vain Kapitalismi, sillä henkeä ei hänessä ole paljoakaan, ellemme ota lukuun tätä henkeä (Ottaa viinipullon Kapitalismin taskusta).

KAPITALISMI: (Korskeasti) Haluaisimpa tietää, miksikä minut on tänne tuotu.

NARSISSI: Vastaamaan pahoista töistäsi. Valtiatar, tässä on mies joka on synnä myöskin siihen pikkulasten vaikerovaan itkuun.

KAPITALISMI: Mahdotonta, kerrassaan mahdotonta. Minähän olen mailman tuki. Ilman minua ei mailma pysyisi pystyssäkään.

PHILIP: Valehtelet — se pysyy — Itku kuuluu jälleen! Kuuletteko? (Kaikki vapisevat, paitsi Kapitalismi joka nauraa halveksien).

OLANTHA: Etkö sinä kuule tuota?

KAPITALISMI: Kyllä, mutta minua se ei liikuta. Se on vaan kurjaa kiittämättömyyttä heiltä tuo melu, vaikka minä tarkoitan heidän parastaan.

PHILIP: Sinä heidän parastaan? — Tarkoitat omaa voittoiluasi, eikö niin?

KAPITALISMI: Minä tar-

koitan heidän parastaan... Minä annan heille työtä, helppoa ja mukavaa työtä.

PHILIP: Helppoa. Onko se helppoa työtä, istua koko päivä ummehtuneessa huoneessa saamatta juuri mitään työnsä palkkioksi?

KAPITALISMI: Tietysti.

PHILIP: Onko se helppoa, seistä lasitehtaan kuumien uunien ääressä käsitellen tulipunnasta lasia ja valmistaan siitä esineitä?

NARSISSI: Tai olla sulettuuna päiväkaudeksi pimeään kivihiilikavaintoon, tai ummehtuneeseen tehdaslaitokseen, joissa molemmissa myöskin lapsia käytetään.

PHILIP: Tai työskennellä värjästehtaan kuumassa höyryssä ja sitten tulla hikisenä, märkänä ja puolialastomana kylmään talvi-ilmaan.

NARSISSI: Aivan oikein. Ja se että kärsivät kylmää, ei ole Talven syy.

PHILIP: Ja niin paljon on muuta tuotantoa jota pidetään pystyssä vain pienten lasten hiellä ja verellä, varsinkin koneiteollisuudessa —

KAPITALISMI: Mitä tuo nyt sitten olisi... Ja tottahan koneita täytyy käyttää, sillä mitenkä muuten saisit minulle kuuluvan liikevoiton.

TALVI: Kiskotko sinä liikevoittoa pikkulasten hiestä ja verestäkin?

KAPITALISMI: Tietysti. Miksikä ei? — Nehän työskentelevät helpommalla palkalla.

POHJATUULI: (Ravistellen) Ääh sinä lurjus...

PAKKANEN: (Pusertaen